

Saksframlegg

Arkivsak-dok. 23/1143-23
Saksbehandler Anders Auten Pedersen

Utvalg	Møtedato
Kommunestyret	18.12.2025

Endring av lokal forskrift om utslipp fra mindre avløpsanlegg

Kommunedirektørens forslag til vedtak

Kommunestyret viser til saksutredningen og vedtar endring i lokal forskrift om utslipp fra mindre avløpsanlegg i Risør.

Vedlegg

Utkast til endring i lokal forskrift

Sammendrag

Risør kommune har innført en lokal forskrift om utslipp fra mindre avløpsanlegg. Det er svært mange eiendommer i Risør med eldre avløpsanlegg uten utslippstillatelse. Iht. § 18 i den lokale forskriften, vil disse være ulovlige i bruk etter 1. januar 2026.

Kommunen sendte i april 2024 ut brev til de eiendommene som var omfattet av kravet. Det er fortsatt mange eiendommer som av ulike grunner ikke har søkt om oppgradering, og kommunen har nylig sendt ut et påminnelsesbrev til ca. 175 eiendommer. For at avløpsanleggene på disse eiendommene skal være lovlige etter 1. januar 2026 må søknad om utslippstillatelse være behandlet, anleggene være bygget og ferdigattest utstedt innen fristen.

Å behandle et slikt antall søknader om utslippstillatelse slik at disse kan etableres og settes i drift innen 1. januar 2026, vil sannsynligvis ikke være mulig. Kommunedirektøren er også kjent med at kapasiteten til flere av de foretakene som utfører prosjektering og bygging av slike anlegg, allerede er sprengt, og at de først vil ha mulighet til dette arbeidet på vårparten. Det er derfor stor sannsynlighet for at mange av disse eiendommene ikke vil få oppgradert sine avløpsanlegg, selv om de har søkt og kommunen har gitt utslippstillatelse.

Kommunedirektøren anbefaler derfor at frist for å oppgradere avløpsanleggene endres til 1. januar 2027.

Kommunedirektøren innstiller videre på en endring i § 11 i forskriften for å presisere at renset avløpsvann kun kan ledes til sjø i havområdene utaskjærs, og at dette ikke gjelder slamavskillere.

I tillegg innstiller Kommunedirektøren på at siste avsnitt i § 15 «Eierskap» tas ut. Iht. § 1 i *Lov om kommunale vass- og avløpsanlegg*, skal alle nye vann- og avløpsanlegg over 50 pe, eies og driftes av kommunen. Å åpne for kommunal drift- og vedlikehold også for mindre anlegg under 50 pe, er ikke ønskelig.

Miljø og teknisk utvalg vedtok i sak 25/60, den 12.11.2025 å legge endringer i lokal forskrift om utslipp fra mindre avløpsanlegg, ut på høring. Saken har ligget ute til høring i 3 uker, og det er ikke kommet inn noen merknader.

Kommunestyret skal ta stilling til om endringer i den lokale forskriften for mindre avløpsanlegg, skal vedtas, eller ikke. Kommunestyret kan også sende saken tilbake til administrasjonen for endringer, men det må da gis retningslinjer for hvilke endringer som skal gjøres.

Kommunedirektøren innstiller på at endringen vedtas.

Bakgrunn

Kommunestyret i Risør vedtok i sak 23/46, den 14. desember 2023, lokal forskrift om utslipp fra mindre avløpsanlegg i Risør kommune. Iht. § 18 i den lokale forskriften vil eiendommer med utslipp etablert før 1. januar 2007, og som ikke hadde gyldig utslippstillatelse, være ulovlige i bruk fra 1. januar 2026.

Det er mange private avløpsanlegg i Risør kommune, og flere av disse har eldre anlegg som ble oppført før det var krav om utslippstillatelse. Den lokale forskriften gjør det mulig å kreve at disse enten dokumenterer at anleggene tilfredsstiller rensekravene i forskriften, eller søker om nytt renseanlegg. Hensikten med forskriften var å imøtekomme Vannforskriftens miljømål om at alle vannforekomster skal ha god økologisk og kjemisk tilstand. Fristen for å oppnå forskriftens miljømål er satt til 2027, men dersom tungtveiende grunner taler for det kan måloppnåelsen utsettes til 2033.

Risør kommune har sendt brev til de eiendommene med anlegg etablert før 2007 og der vi ikke kan finne at det er gitt utslippstillatelse. Mange av disse eiendommene har søkt om å oppgradere sine avløpsanlegg, eller koblet seg til offentlig avløpsnett. Det gjenstår ca. 175 eiendommer der vi ikke har mottatt søknad. Dersom disse eiendommene ikke har dokumentert, eller fått godkjent nytt avløpsanlegg, vil kommunen måtte starte ulovlighetsoppfølging. Dette er svært tidkrevende. Det må da først sendes ut forhåndsvarsel til hver av eiendommene, og deretter pålegg om tiltak. Dette er i tillegg enkeltvedtak som kan påklages. Ulovlighetsoppfølging av ca. 175 eiendommer vil m.a.o. være tidkrevende. Kommunedirektøren mener det derfor er mer hensiktsmessig å endre fristen så lenge det samsvarer med forskriftens frist for å oppnå miljømålene.

I § 11 i forskriften er det stilt krav til utslippssted. Her åpnes det for at utslipp av rensset avløpsvann fra minirensesanlegg, gråvannsrensesanlegg og slamavskillere kan ledes til sjø i områder der sjøresipienten har vannkategorien «Kystvann» i Vann-nett.

Sjøområdene utenfor Risør er definert som følsomt område, og det er ikke tillatt med utslipp av urensset avløpsvann i slike områder. Avløpsvann fra en slamavskiller er ikke rensset avløpsvann, og det er kun tillatt å lede avløpsvann fra slamavskillere til mindre følsomme sjøområder. Avsnittet må derfor endres slik at det kun er tillatt å lede rensset avløpsvann fra minirensesanlegg og gråvannsrensesanlegg, til sjø.

I § 11 vises det videre til at det kun er i områder der sjøresipienten har vannkategorien «Kystvann» at det er tillatt å lede rensset avløpsvann. Hensikten var å unngå at rensset avløpsvann ble ledet ut i fjordene. Fjordene i Risør er oksygenfattige terskelfjorder, med lav strømningshastighet og lang oppholdstid for bunnvann. Også rensset avløpsvann inneholder næringssalter og noe organisk stoff. Dette kan resultere overgjødning og sedimentering av organisk materiale, noe som kan føre til en ytterligere reduksjon av oksygennivået. Det er kommet en ny versjon av Vann-Nett etter at den lokale forskriften ble vedtatt. I ny utgave Vann-Nett er alt sjøareal, også fjordene i Risør, gitt vannkategoriene «Kystvann». Hensikten bak kravet blir da tilsidesatt og kommunedirektøren innstiller på at ordlyden endres til å kun gjelde havområdene utaskjærs.

I andre avsnitt i § 15 står det at en eventuell overtakelse av et felles privat avløpsanlegg, skal avklares med kommunen i forkant av utslippsbehandlingen. Iht. «*Lov om kommunale vass- og avløpsanlegg*» er det kun større avløpsrensesanlegg over 50 pe som skal eies av kommunen. Slik avsnittet i § 15 er formulert, kan det virke som om dette er en mulig løsning også for mindre avløpsanlegg. Det er et stort antall mindre felles avløpsanlegg under 50 pe. Å åpne for kommunal drift og vedlikehold av disse, vil medføre en betydelig økning i kostnader og arbeidsbelastning for kommunens drifts- og vedlikeholdsavdeling. Kommunedirektøren mener derfor siste avsnitt i § 15 må tas ut.

Saksopplysninger

Risør kommune har behandlet i mange søknader om utslippstillatelse etter at den lokale forskriften om utslipp fra mindre avløpsanlegg, ble vedtatt. Flere av eiendommene som var berørt av kravet om oppgradering innen 1. januar 2026, har enten koblet seg til offentlig nett, eller søkt om utslippstillatelse. Det gjenstår fortsatt mange eiendommer der kommunen ikke har mottatt søknad om utslippstillatelse innen fristen satt til 1. juni 2025. Kommunen mottar og behandler fortsatt ukentlig søknader om nye utslippstillatelser. Flere av disse anleggene vil være etablert innen 1. januar 2026, men det er kjent at noen anlegg ikke kommer til å være klare pga. manglende kapasitet hos entreprenør.

For de eiendommene som ennå ikke har søkt vil kommunen måtte starte ulovlighetsoppfølging når fristen er gått ut, noe som er svært tidkrevende. Kommunedirektøren mener derfor at det er mer hensiktsmessig å utsette fristen til 1. januar 2027. Dette vil gi eierne en mulighet til å få etablert lovlig anlegg, samt frigjøre den tiden administrasjonen ville måtte bruke på ulovlighetsoppfølging.

Økonomiske konsekvenser

Det er ingen økonomiske konsekvenser for kommunen ut over saksbehandlingstiden.

Iht. kommunens gebyrregulativ skal 8 % av gebyrer dekke kostnadene med tilsyn. Dette vil gi kommunen gebyrinntekter for saksbehandling, men det legges også opp til mer tilsyn framover, og gebyrinntektene finansierer dette.

Klima og natur

Iht. Vannforskriftens miljømål skal alle vannforekomster ha god økologisk og kjemisk tilstand. Fristen for å oppnå forskriftens miljømål er satt til 2027, men dersom tungtveiende grunner taler for det kan måloppnåelsen utsettes til 2033. Det innebærer at alle avløpsanlegg i kommunen skal oppfylle rensekraft iht. forurensningsforskriften slik at Vannforskriftens miljømål kan oppnås innen 2027, og senest 2033.

I dagens forskrift er kravet for å oppgradere renseanleggene for de eiendommene som omfattes av § 18, satt til 1. januar 2026. Ved å utvide fristen til 1. januar 2027 vil vi fortsatt kunne oppfylle Vannforskriftens miljømål.

Folkehelse og levekår

Ikke relevant i denne saken.

Kommuneplan

Ikke relevant i denne saken.

Næringsperspektiv

Ingen vesentlige, men eventuell bruk av lokale foretak vil være positivt for det lokale næringslivet.

Vurderinger

Risør kommune har sendt ut brev til de eiendommene som vil ha behov for å oppgradere sine avløpsanlegg, men det gjenstår fortsatt ca. 175 eiendommer. Vi har pr. i dag fått beskjed om at ca. 20 av disse eiendommene vil sende inn søknad i løpet av kort tid.

For de eiendommer der vi ikke har mottatt og behandlet utslippssøknader innen 1. januar 2026, må kommunen starte ulovlighetsoppfølging. Dette er enkeltvedtak som kan påklages. Ulovlighetsoppfølging av ca. 175 eiendommer vil m.a.o. være tidkrevende. I tillegg må det regnes med klager fra flere av disse eiendommene, noe som er svært tidkrevende.

Ved å utsette fristen i § 18 fra 1. januar 2026 til 1. januar 2027 vil de resterende eiendommene få en ny mulighet til å søke om utslippstillatelse. I tillegg vil administrasjonen få mer tid til å behandle søknader, i stedet for å behandle ulovlighetsoppfølging og eventuelle klager. Kommunedirektøren mener derfor at det er hensiktsmessig å utsette fristen med ett år.

Kommunedirektøren innstiller derfor på at § 18 «Eldre utslipp» endres fra:

«Utslipp etablert før 1. januar 2007, og som det på tidspunktet for etablering ikke var nødvendig med tillatelse etter den tids regelverk, er ulovlige fra 1. januar 2026, jf. § 12-16 i forurensingsforskriften, så fremt det ikke kan dokumenteres at de tilfredsstiller kravene i denne forskriften.»

til:

«Utslipp etablert før 1. januar 2007, og som det på tidspunktet for etablering ikke var nødvendig med tillatelse etter den tids regelverk, er ulovlige fra 1. januar 2027, jf. § 12-16 i forurensingsforskriften, så fremt det ikke kan dokumenteres at de tilfredsstiller kravene i denne forskriften.»

§ 11 «Utslippssted»:

I § 11 i gjeldende forskrift åpnes det for at rensset avløpsvann kan ledes til sjø i de områdene der vannkategorien har «Kystvann» i Vann-Nett. I ny versjon av Vann-Nett har nå også fjordene fått denne vannkategorien. Selv om det er snakk om rensset avløpsvann, vil dette vannet fortsatt inneholde næringssalter og rester av organisk stoff. Fjordene i Risør er oksygenfattige terskel-fjorder, og å tillate rensset avløpsvann ut i fjordene kan resultere i en ytterligere reduksjon av oksygennivået, noe som er svært uheldig. Kommunedirektøren mener derfor den lokale forskriften må endres, og at det må fremgå at det kun er i havområdene utaskjærs det er tillatt med utslipp av rensset avløpsvann.

Ved kommunestyrets sluttbehandling av den lokale forskriften i desember 2023, ble et avsnittet som åpnet for at avløpsvann fra slamavskillere kunne ledes til sjø dersom utslippet ble lokalisert minst 10 m under laveste vannstand og minst 20 m fra land, tatt ut. I første avsnitt i forskriften som ble vedtatt står det derimot fortsatt at vann fra slamavskillere kan ledes til sjø. Havområdene i Risør er definert som følsomt område, og det er kun rensset avløpsvann som kan ledes hit. Avløpsvann fra en slamavskiller er derimot ikke rensset avløpsvann. Kommunedirektøren mener derfor at avsnittet må endres.

Kommunedirektøren innstiller derfor på følgende endringer i første avsnitt i § 11 «Utslippssted»:

Avsnittet endre fra:

«Alle avløpsrenseanlegg skal som hovedregel ha infiltrasjon/etterpolering på land. Utslipp av rensset avløpsvann fra minirenseanlegg, gråvannsrenseanlegg og slamavskillere til sjø, tillates kun i områder der sjøresepiant har vannkategori «Kystvann» i Vann-Nett.»

til:

«Alle avløpsrenseanlegg skal som hovedregel ha infiltrasjon/etterpolering på land. Utslipp av rensset avløpsvann fra minirenseanlegg og gråvannsrenseanlegg til sjø, tillates kun i områder der sjøresepiant ligger innenfor sjøområdene Ellingsvikskjer – Sildodden og Sildodden – Flostaøya»

§ 15 «Eierskap»:

I siste avsnitt i § 15 står det at en eventuell overtakelse av felles private avløpsanlegg må avklares med kommunen. Den lokale forskriften gjelder kun for mindre avløpsanlegg under 50 pe. Slik teksten er formulert åpnes det for at eiere av slike felles anlegg kan søke om at kommunen overtar drift- og vedlikehold av anleggene. Det er kun avløpsanlegg over 50 pe som skal eies, driftes og vedlikeholdes av kommunen. Å åpne for at kommunen også skal overta drift- og vedlikehold av mindre avløpsanlegg, vil medføre en betydelig økning i kostnader og arbeidsbelastning for kommunens drifts- og vedlikeholdsavdeling. Kommunedirektøren mener derfor siste avsnitt i § 15 må tas ut.

Konklusjon

Kommunestyret viser til saksutredningen og vedtar endring i lokal forskrift om utslipp fra mindre avløpsanlegg i Risør